

Esej
„Digital Libraries Initiative“

Meno: Miroslava Kramáreková
UČO: 139800
ročník: 3.
Dátum spracovania: 5.12.2006

Iniciatíva Európskej Únie „*Digital Libraries Initiative*“

Stručné predstavenie projektu

Ako vyplýva už z nadpisu, „*Digital Libraries Initiative*“, DLI, je projekt EU. Vznikol v rámci stratégie i2010, plánu EU pre roky 2005 – 2010 pre rozvoj informačnej spoločnosti. Celý plán i2010 si vytýčil tri ciele:

- ♦ vytvorenie jednotného európskeho informačného priestoru
- ♦ zintenzívnenie inovácií a investícií v oblasti informačných a komunikačných technológií
- ♦ podpora zahrnutia informačných a komunikačných technológií do života občanov a s ich pomocou zvyšovať kvalitu života a verejné služby

Domovská stránka projektu DLI je:

http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm

Dôvody jeho vzniku

V štátoch Európskej únie existuje nesmierne množstvo knižníc, múzeí, galérií, výskumných stredísk a iných podobných inštitúcií. Mnohé z nich majú bohaté a vzácne zbierky kníh, obrazov či audio nahrávok alebo dôležité vedecké štúdie. Lenže cestovať cez pol Európy, aby ste si vypočuli nejakú skladbu, je pre mnohých časovo a finančne náročné. Samozrejme, existuje napríklad služba medziknižničných výpožičiek, ale čakať týždeň na knihu, ktorú potrebujete práve teraz, je otravné a zdržuje to pri práci a stane sa, že ani poriadne neviete, odkiaľ si ju máte žiadať. Aj toto sú príčiny, pre ktoré sa Komisia i2010 rozhodla založiť projekt DLI, ktorý má pomôcť odstrániť tieto problémy. Iniciatíva projektu DLI má dva hlavné ciele. Je to uchovanie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva Európy a vedeckých informácií a poznatkov všetkým občanom Európskej únie.

Hlavné oblasti záujmu DLI

Potom, čo sa členovia projektu chvíľu zaberali problematikou digitálnych knižníc, konzultovali to s ľuďmi, ktorý s tým už majú skúsenosti, si ujasnili tri dôležité body, ktoré majú byť splnené, aby DLI dosiahla svoj cieľ. Týmito bodmi sú:

Prístupnosť cez pripojenie na Internet

V angličtine sa to nazýva „*accessibility online*“. K väčšine dnešných digitálnych knižníc sa dá dostať cez nejakú stránku na Internete. Rovnako to chce riešiť aj DLI. Úložiská digitálnych údajov môžu byť roztrúsené po celej Európe, ale dostupné budú cez jednotný prístupový bod z jednej stránky. Tá by mala umožňovať ľahké a rýchle nájdenie kníh, článkov, fotografií, jednoducho dát, ktoré práve potrebujete a následne vás nasmerovať na miesto, kde sa nachádzajú. Takto si relatívne rýchlo nájdete materiály potrebné pre svoju esej či vedeckú prácu a nemusíte objavovať už objavené, alebo si jednoducho vyhľadáte zaujímavé historické artefakty, fotografie, maľby či nahrávky a

Digitalizácia

Každý, kto chce založiť digitálnu knižnicu, musí nejakým spôsobom získať v digitálnej forme informácie, ktoré v nej chce mať sprístupnené. Často to znamená, že musí digitalizovať analógové zdroje dát, previesť knihy, obrazy či záznamy z LP platne do digitálnej podoby... V súčasnosti je len malé množstvo zbierok európskych knižníc digitalizovaných. Proces digitalizácie je technicky náročný, aj keď sa to značne zlepšuje, no stále zostáva drahý, a aj preto je dôležité podporovať výskum v tejto oblasti, ktorý môže viesť k lepším a lacnejším technikám. Zároveň je potrebná dobrá organizácia, starostlivo vybrať, čo a kedy digitalizovať a spolupracovať aj s inými inštitúciami, i na medzinárodnej úrovni, aby sa zbytočne neduplikovalo vynaložené úsilie. Takisto sa nesmie zabúdať na dodržiavanie autorských práv a zákona, ktorý sa môže prestupovať vytváraním digitálnych kópií. Žiaľ, v mnohých krajinách vytváranie digitálnych knižníc nemá dostatočnú oporu v legislatíve.

Uchovávanie dát

Materiály, ktoré vznikli digitalizáciou alebo sa už digitálne narodili, sa musia zachovať aj pre budúcnosť. Ale aj toto sa stretáva s podobnými problémami, ako digitalizácia. Znova sú tu technické problémy, nikto poriadne nevie, ako dosiahnuť dlhú životnosť digitálnych údajov, je to drahé, nevyhnutne to vyžaduje dobrú organizáciu a spoluprácu a zároveň vyriešenie niektorých právnych otázok.

Pár aktivít a projektov DLI

Európska knižnica („The European Library“) je výsledok projektu EU, ktorý sa volal TEL a skončil 31. januára 2004. Tento portál poskytuje prístup k digitálnym aj nedigitálnym zdrojom 45 národných knižníc v Európe a dá sa chápať ako základ, z ktorého môže DLI vychádzať pri tvorbe Európskej digitálnej knižnice.

Od 30. septembra 2005 do 20. januára 2006 prebiehala na portály DLI online komunikácia, ktorej sa zúčastnili ľudia z celej Európy, ktorí sa zaoberajú problematikou digitálnych knižníc, pracujú v knižnici, atď. Hľadali odpovede na viaceré otázky, ktoré je potrebné vyriešiť, aby DLI mohlo splniť svoje ciele, ktoré som spomínala v predchádzajúcich odstavcoch. Výsledky sa stali podkladom pre odporúčanie Komisie pre členské štáty EU, ktoré vydali 25. augusta 2006. Tento dokument obsahuje výzvu k tomu, aby jednotliví členovia EU spolupracovali navzájom pri digitalizácii ich kultúrneho dedičstva, aby podporovali jeho digitalizáciu a zhromažďovanie napríklad účinnými zákonnými opatreniami, kde sa určia inštitúcie, ktoré ho smú či musia uchovávať v digitálnej podobe,...

27. februára 2006 bola založená skupina odborníkov na vysokej úrovni pre digitálne knižnice. Je to skupina ľudí, ktorá má hľadať najlepšie a najúčinné stratégie a riešenia digitalizácie či dlhodobého uskladnenia rôznych artefaktov, poskytovať rady o tom, čo zistili Komisia európskych spoločenstiev a inštitúciám zapojeným do DLI, zabezpečovať spoluprácu medzi danými inštitúciami a štátmi.

Program **eContentplus** je štvorročný program (2005-08) s rozpočtom 149 miliónov eur. Peniaze sa majú použiť na podporu činností, kde je vývoj v digitalizácii pomalý a nedostačujúci. Sú nimi oblasti geografická, vzdelávacia, školská a vedecká. V roku 2005 sa mohli rôzne projekty prihlásiť so žiadosťou o podporu, ktorú dostanú v roku 2006, aby mohli fungovať. Na stránkach DLI sa dá nájsť **zoznam tých, ktorí túto podporu dostanú**. Je medzi nimi napríklad projekt **@SCIENCE**, ktorý sa zaoberá sprístupnením vedeckých prác zrakovo postihnutým. Alebo projekt **eWater**, ktorý má za cieľ zdieľať informácie o kvalite, umiestení a využívaní podzemnej vody aj na medzinárodnej úrovni. Takisto medzi ne patrí aj projekt **EDL („European digital Library“ - Európska digitálna knižnica)**, ktorý stavia práve na už spomínanej Európskej knižnici.

Moje zhodnotenie projektu

Vytvorenie európskej digitálnej knižnice je podľa mňa veľmi dobrý nápad, ktorý môže pomôcť či už bežným ľuďom, ktorý potrebujú nájsť nejakú informáciu, niečo si prečítať, vypočuť, pozrieť nejaký obraz, ale napríklad aj vedcom počas výskumu a mnohým iným. Na druhú stranu je to drahé, náročné a chýbajú zákony v niektorých štátoch, ktoré by upresňovali, ako sa má zaobchádzať s digitálnymi materiálmi. Mne sa zdá, že projekt DLI, ako všetko v EU, je plný zbytočného byrokratizmu, a všeobecných odporúčaní, ktorými sa nikto nemusí riadiť. Ale zároveň je pravda, že projekty, ktoré sa rozhodli podporovať napríklad v rámci projektu *eContentplus*, mi pripadajú užitočné a dúfam, že prinesú dobré ovocie a ak bude skupina expertov pracovať efektívne, môže skutočne poskytnúť všetkým užitočné rady a závery. Potom to bude záležať hlavne na členoch vlád a inštitúcií jednotlivých členských štátov, či sa nimi budú riadiť, alebo budú na dobre mienené doporučenia kašľať a DLI nikdy nespĺní svoj cieľ. Jednoducho to stojí celé na ľuďoch a tom, ako sa zachovajú.

Zdroje

Oficiálny portál Iniciatívy digitálnych knižníc („*Digital Libraries Initiative*“):

http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm

Oficiálny portál projektu *eContentplus*:

http://europa.eu.int/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm

Oficiálny portál Európskej knižnice („*The European Library*“):

<http://www.theeuropeanlibrary.org/portal/index.html>